

14. Marxizmus (rövid)		
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a marxizmus fő jellemzőit mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T Utal arra, hogy a marxizmus a 19. századi Nyugat-Európában alakult ki.	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános és konkrét történelmi fogalmakat: pl. társadalom, osztályharc, proletárforradalom, magántulajdon / köztulajdon.	0–2
	K2 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, források használata	F Rögzíti, hogy Marx fontosnak tartotta a munkások nemzetközi összefogását, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a proletárforradalom / világforradalom kiobbantását tekintette célnak; szerinte csak így volt esély a tőkésék legyőzésére; elvetette a nacionalizmust / nemzeti eszmét).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzíti, hogy a marxizmus történelemszemlélete az osztályharcra épül, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a marxizmus szerint a történelem minden korszakában volt egy kizsákmányoló és egy kizsákmányolt réteg; a tőkés fejlődés kibontakozása következtében kialakult a tőkésék és a munkásosztály harca; a marxizmus szerint a munkások hatalomra jutása véget fog vetni a kizsákmányolásnak / osztályharcnak).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy a marxizmus a teljes / vagyoni egyenlőség elérését tűzte ki célként, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. fel akarta számolni a magántulajdont; csak a köztulajdont tartotta elfogadhatónak; a célt a burzsoázia legyőzésével / erőszakos eszközzel tartotta elérhetőnek; célja a magántulajdon nélküli kommunista társadalom megvalósítása).	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		17

15. Széchenyi István programja (hosszú)		
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően Széchenyi Istvánnak a gazdaság és a társadalom átalakítására irányuló tevékenységét mutatja be. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a reformkor kezdetét: 1825/1830/1832, és végét: 1848.	0–2
	T2 Rögzít egy térbeli elemet a témához kapcsolódóan (pl. Magyarország a Habsburg Birodalom része volt, az osztrák örökös tartományok ipara fejlettebb volt a magyar iparnál, az ország gazdasági központja Pest-Buda volt, a fő kereskedelmi útvonal a Duna volt).	0–2

Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. törvény / jog, reform, gazdaság / kereskedelem / ipar, (fő)némes.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. érdekegyesítés / polgári átalakulás / polgári társadalom, jobbágyfelszabadítás / örökváltság, robot, ősiség.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, források használata	F1 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. Széchenyi a robotot elavultnak / kevésbé hatékonynak tartja; a bérmunkát szorgalmazza), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ebből következett a jobbágyfelszabadítás gondolta; a gazdasági reformokat tekintette elsődlegesnek; ezzel a tőkés fejlődésnek akart utat nyitni).	0–3
	F2 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. polgári társadalmat akart létrehozni; mindenki számára biztosítani akarta a tulajdonhoz való jogot; a törvény előtti egyenlőséget szorgalmazta), és tesz egy lényegi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ezzel kibővítette a nemzetfogalmat; jogkiterjesztést javasolt; a tőkés fejlődésnek akart utat nyitni; liberális elveket hirdetett).	0–3
	F3 Rögzít egy lényeges tényt a forrás alapján (pl. Széchenyi hozzájárult a gőzhajózás / a folyószabályozások megindulásához), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az ipari forradalom vívmányai Magyarországon is megjelentek; ez hozzájárult a kereskedelem fellendüléséhez; a Vaskapuszoros szabályozása a Fekete-tengerrel való összeköttetést segítette elő).	0–3
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1 Rögzít egy tényt Széchenyi társadalmi helyzetével / pályafutásával kapcsolatban (pl. főnemesi / nagybirtokos családból származott; utazásokat tett Angliában), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a főnemesekre támaszkodva / az udvarral együttműködve képzelte el a gazdaság fejlesztését; saját vagyonának egy részét is a gazdaság fejlesztésére áldozta; apja közéleti szerepvállalása is ösztönözte őt; angliai útjai ráébresztették az ország elmaradottságára).	0–3
	E2 Rögzíti, hogy Széchenyi az ősiség eltörlését javasolta, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az ősiség törvénye miatt nem kapott hitelt; ez lehetővé tette volna a nemesi birtokok elidegenítését; a birtokok egy részének eladása / a hitelfelvétel tette volna lehetővé a modernizációt; a Hitel a reformkor programadó művévé vált).	0–3
	E3 Rögzíti Széchenyi egy – a forrásban nem szereplő, a gazdaság fejlesztését célzó – gyakorlati alkotását (pl. kezdeményezte a Lánchíd megépítését; támogatta a vasútfejlesztést; részt vett egy gőzmalom alapításában; szorgalmazta az Óbudai Hajógyár létrehozását), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. az ipari forradalom vívmányait igyekezett meghonosítani Magyarországon is; saját vagyonának egy részét is feláldozta a	0–3

15. Jobbágycérelés a reformkorban		(hosszú)
Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a jobbágycérelés helyzetét és a jobbágycérelés alakulását mutatja be a reformkori Magyarországon. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a reformkor időbeli határait (1825/1830/1832–48) vagy más, a téma szempontjából lényeges évszámot (1832–36-os országgyűlés, 1839–40-es országgyűlés, áprilisi törvények: 1848. április 11.).	0–2
	T2 Rögzíti a téma egy térbeli elemét (pl. Magyarország ekkor a Habsburg Birodalom része volt, a kolerafelkelés az északkeleti megyékben robbant ki, az országgyűléseket Pozsonyban tartották).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. jobbágy, reform, országgyűlés / rendi gyűlés, törvény.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. önkéntes örökváltság, kötelező örökváltság / jobbágycérelés, érdekegyesítés / polgári átalakulás / jogkiterjesztés, reformellenzék.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
Ismeretszerzés, a források használata	F1 Rögzít egy lényeges tényt a grafikon alapján (pl. a telkes jobbágyok aránya csökkent; a zsellérek aránya nőtt; a reformkorban a jobbágyok többsége már zsellér volt), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. telekaprozódás történt; ez a népesség növekedésével volt magyarázható; növelte a jobbágyok élégetlenségét).	0–3
	F2 Rögzít egy tényt a forrás alapján (pl. Kölcsey utalt a nemesség kiszolgáltatottságára / a parasztfelkeléstől való félelemre / a nem sokkal korábban lezajlott kolerafelkelésre / a jobbágyok nemesség iránti gyűlöletére; szükségesnek tartotta a jobbágyok helyzetének javítását), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a reformországgyűlések egyik fő témájává a jobbágycérelés vált; az önkéntes örökváltság elfogadását az udvar megakadályozta; a nemesség többségét nehéz volt meggyőzni a változás szükségességéről; Kölcsey érdekegyesítést / a jobbágyok számára szabadságot és tulajdont követelt).	0–3
	F3 Rögzít egy tényt a forrás alapján (pl. Kossuth föltulajdont adna a jobbágyoknak; a nemesi jogokat kiterjesztené a jobbágyokra is; a jobbágyokat a nemzet tagjaivá tenné), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a jobbágycérelés összefüggött az érdekegyesítéssel / a polgári átalakulással / a liberális nacionalizmus / polgári nemzet gondolatával).	0–3

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és probléma-központú gondolkodás	E1 Rögzít egy jellemző tényt a jobbágycérelésre vonatkozóan (pl. ez volt a legnagyobb létszámú társadalmi csoport; nem rendelkezett szabad földtulajdonnal; a földesúrnak szolgáltatásokkal tartozott; földesúri függésben élt), és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a jobbágycérelés a reformkori országgyűlések fő kérdései közé tartozott; a reformkori magyar társadalom még rendi jellegű volt; fennmaradt a középkori eredetű társadalmi szerkezet; a jobbágyokat nem tekintették a nemzet részének; a jobbágyoknak csak korlátozott jogaik voltak).	0–3
	E2 Rögzíti az önkéntes örökváltság törvénybe iktatását, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. a földesúr és a jobbágy kölcsönös megállapodásán alapult; a jobbágy megválthatta az úrbéres szolgáltatásokat; földjének szabad birtokosává válhatott; a törvény nem hozott érdemi változást a jobbágycérelés helyzetében).	0–3
	E3 Rögzíti a kötelező örökváltság követelését, és tesz egy érdemi megállapítást erre vonatkozóan (pl. ez minden jobbágy felszabadítását jelentette volna; a nemeseknek állami kárpótlást ígértek; Kossuth Lajos tette széles körben ismertté; része lett a reformellenzék programjának; a reformkorban még nem valósult meg / az 1848-as forradalom valósította meg).	0–3
	E4 Ónálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.	0–3
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>		
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM / VIZSGAPONT		33

16. Az ellenforradalmi rendszer konszolidációja (hosszú)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó bemutatja a trianoni béke gazdasági hatásait és a gazdasági konszolidációhoz vezető lépéseket. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel.	0–2
Tájékozódás térben és időben	T1 Rögzíti a trianoni békediktátum aláírását: 1920. június 4. vagy Bethlen István miniszterelnökségét: 1921–31.	0–2
	T2 Rögzíti a téma valamely térbeli elemét (pl. trianoni Magyarország; elcsatolt területek valamelyikét; a Monarchia gazdasági egységét).	0–2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1 Szakszerűen használja a következő általános történelmi fogalmakat: pl. háború, béke, szerződés, jóvátétel.	0–2
	K2 Szakszerűen használja a következő konkrét történelmi fogalmakat: pl. konszolidáció, népszövetségi kölcsön, pengő, Magyar Nemzeti Bank.	0–2
	K3 A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2